

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה - 91111

תאריך עדכון אחרון 15-05-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 3

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סיעוד - "הדסה"

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: עין כרם

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נגה בובר בן דוד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: noga.buber-bendavid@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

ד"ר נגה בובר-בן-דוד,
מר אליעזר הירון,
גב יעל כרמלי

תאור כללי של הקורס:

הקורס יפגיש את הסטודנטים/יות עם דרך המחשבה הסוציולוגית וההשלכות על עולם הבריאות, תוך הכרת המושגים, הגישות והרעיונות שעומדים בבסיס החשיבה הסוציולוגית, תוך קשירתם הן למציאות החברתית באופן כללי, ועולם הבריאות בפרט. הקורס יעניק כלים לראיה הסוציולוגית בהקשרים שונים בחיים היומיים ובחיים המקצועיים בעולם הבריאות. הקורס יקנה כלים ישומיים בפרקטיקות של מקצוע הסיעוד.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להעניק לסטודנטים לסיעוד הסתכלות מזווית סוציולוגית על החברה בכלל ועל מערכת הבריאות בפרט. כמו כן, הקורס נועד להקנות ראייה סוציולוגית להבנה וניתוח של מצבים שונים בחיים היום-יומיים ובחיים המקצועיים בעולם הבריאות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- להגדיר מושגים בתיאוריות בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה.
- לזהות גורמים חברתיים ותרבותיים היוצרים ומעצבים תופעות בעולם הבריאות
- לנתח אינטרקציות בתחום הבריאות באמצעות כלים ומונחי יסוד בסוציולוגיה.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, תרגולים, דיונים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- הפרספקטיבה הסוציולוגית : מה זה סוציולוגיה וסוציולוגיה של הבריאות
- תיאוריות סוציולוגיות מרכזיות - בראי עולם הבריאות
- תרבות, תתי-תרבויות ושינוי תרבותי בישראל ובעולם הבריאות
- ריבוד חברתי בכלל ובמערכת הבריאות בפרט
- אי שוויון במערכת הבריאות- מגדרי, גילי, כלכלי
- אינטראקציה בחיי היום יום ובתחום הבריאות בפרט
- חיברות בעולם הבריאות
- סטייה חברתית ומשמעותה בתחום הרפואי

חומר חובה לקריאה:

אגם-דאלי, א. (2004). "על מיגדר, תפיסת הגוף והפרעות אכילה". מוסיקה, אמנויות, חברה, (3), 60-66.

אבו-לוגוד, ל. (2013). "סיפורם של שני הריונות". בתוך: ג'. מק'גי ור. וורמס, עורכים, תיאוריות אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי. כרך ב', רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 821-833. באנגלית:

Abu-Lughod, L. (1995). "A tale of two pregnancies". *Women writing culture*, 339-349.

ביגלמן, ש. (2015), "מחיר הבריאות", מדיניות רפואית, עמ' 46-49.

גולדבלט, ה' (2013), "חווית המפגש של אחיות עם נשים נפגעות אלימות במשפחה". חברה ורווחה, כ"ג, עמ' 303-326.

גלזרמן, מ. (2009) "גברים ממאדים - נשים מנוגה: אז איך תיתכן רפואה אחת לכולם?" - רבין, המגזין, 5, עמ' 14-17.

גידנס, א. (2013), סוציולוגיה - מהדורה שישית, האוניברסיטה הפתוחה - רעננה.

באנגלית:

Giddens, A, (2016) Mitchell Duneier, Richard P. Appelbaum, and Deborah S. Carr. *Introduction to sociology*. WW Norton.

גופמן, א. (1991). "המאפיינים של מוסדות כוללניים". רוט הלר דניאלה וניסן נה. (עורכים), היחיד והסדר החברתי, ת"א: עם עובד, עמ' 230-262.

הירש, (2011), "המדיקליזציה של האימהות: יחסים אתניים וחינוך אימהות מזרחיות לטיפול 'היגייני' -בתינוק בתקופת המנדט", מגדר בישראל: מחקרים חדשים על מגדר ביישוב ובמדינה, הוצאות מכון בן גוריון, 106-139.

וינבלט, נ. (2007), "הרחבת המושגים טיפול ומטפל על רקע תהליך שינוי פרדיגמה", כתב עת ישראלי לריפוי בעיסוק. 16, עמ' 67-76.

מינר, ה. (1985), "פולחן הגוף של היאקירמא", בתוך: רוט הלר, ד. ונווה, נ. (עורכים). היחיד והסדר החברתי, תל אביב: עם עובד, עמ' 17 - 20.

באנגלית:

Miner, H. (1956). *Body ritual among the Nacirema*. *American anthropologist*, 58(3), 503-507.

משונים, ג'. ג'. (1999), סוציולוגיה, האוניברסיטה הפתוחה – תל אביב.
באנגלית:

Macionis, J. (1995) Sociology, Prentice Hall, New Jersey

נבט, א., ביטון, א., וולף, ל., ויסמ., י. (2016), "רפואה מרחוק (Telemedicine): תחום חדשני
ברפואה דחופה בילדים", רפואה, 155, עמ' 410-413

נודלמן, א. (1997). בריאות וחולי בתפיסה התרבותית של נוער עולה מאתיופיה. בתוך: אלי עמיר,
אלכס זהבי ורות פרגאי (עורכים). שורש אחד וענפים רבים: סיפור קליטתם של בני נוער מאתיופיה
בעלית הנוער. הוצאת מאגנס. עמ' 99-120.

קפלן, א. (2013). מבוא לגן עדן: חיים באתר עכשווי של זקנה. הוצאת רסלינג. עמ' 225-235

ליטוויין, ה. (2012) "לצאת לשלג ולמות". אודיסאה מסע בין רעיונות, 15, עמ' 22-28.

ליסנר, א. (2011), "רפואה מגדרית: האם היא טובה לנשים?" המשפט, 16 (1-2), 481-523.
באנגלית:

*Laaser U. & Brand H. (2014). Global health in the 21st century. Global Health
Action.*

ניסנהולץ-גנות, ר., רוזן, ב., הירשפלד, מ., שפירא, י. (2016) "תמורות בעבודת האחות בקהילה
בישראל" ביטאון סוציאלי, עמ' 122-147.

פרידמן, מ. (2006), "חולי חברתי", זמן הרפואה, כרך 2, גיליון 22, עמ' 47-54.

רוט-הלר, ד., נוה, נ. (1993) "היחיד והסדר החברתי", עם עובד, תל אביב.

שייקספיר, ת., איאזוני, ל., גרוס, נ. (2016), "אמנות הרפואה: מוגבלות והכשרתם של אנשי מקצועות
הבריאות". בתוך: מור, ש., זיו, נ., קנטר, א., איכנגרין, א., מזרחי, נ. לימודי מוגבלות: מקראה. הוצאת
מכון ון-ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 487-491

באנגלית:

*French, S. & Swain, J. (2001). The relationship between disabled people and health
and welfare professionals. In G. L. Albrecht, K. Seelman & M. Bury Handbook of
disability studies (pp. 734-753)*

ששון, י. (2022), "אי-שוויון מעמדי בבריאות ובתמותה בישראל סקירה תאורטית ואמפירית." סוציולוגיה
ישראלית. כ"ג, 109-132.

Koch, T. F., Leal, V. J., & Ayala, R. A. (2016). Let's talk about society: A Critical Discourse Analysis of sociology courses in pre-registration nursing. *Nurse education today*, 36, 139-144.

Rosenhan, D. L., (1973). "On being sane in insane places. *Science, New Series*, Vol. 179, No. 4070, pp. 250-258.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 50 %
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 40 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %

מידע נוסף / הערות:

ציון עובר 60 (לכל הפחות) בבחינה ובעבודה הוא תנאי לקבלת ציון סופי בקורס.